

255 páv.
1925-26.
A 2452

Birálata riadatik:
D: Márffy, Ede
D: Bozoky Ferenc
professor matematik

Debrecen, 1926. március hó 27-én

Dr. J. J. J.
ei. dekar.

A női munkáról.

Áttanulmányozni doctori értekezés.

Téla: Felső János.

Debrecen, 1926. -

Előnyad-és!
Debrecen, 1926. 11/13
Dr. Bozoky Ferenc

Forrásművek:

Boér Elek: Magyar közigazgatási és pénzügyi jog. 1912.

Dr. Fereuxi Jure: A női munkák korlátozása az egyes országokban a háború kitörésekor 1918.

Dr. Keller Farkas: A nők éjjeli munkájának eltiltása és a nők 1911. -

Kuvely Csiroly: A magyar közigazgatási és pénzügyi jog kézikönyve 1911. -

Dr. Márffy Lde: Magyar közigazgatási és pénzügyi jog. 1926.

Dr. Papp Sersó: Az iparban alkalmazott nők munkaideje. 1910.

A női munkáról. —

A háború, majd az azt követő gazdasági leomlás a kereső nők munkájának és ezzel a pályaválasztásának, képzésének és munkaköszönetítésének ügyét fokozott jelentőségre emelte. A háború folyamán a kereső férfiak hadbajviselése következtében rendkívül emelkedett a kereső nők száma. A helyzet az, hogy a nők nemcsak olyan foglalkozási ágakban foglalkoztak el nagy létszámúakkal, amelyek különleges előképzettséget nem igényeltek, hanem olyan tanulmányok befejezett foglalkozásokban is keznavetteknek bizonyultak, amelyekhez eddig kivétel nélkül csak férfifoglalkozásoknak lehetett kikerülni az ideje számuk, hogy a

gazdasági életben részvevő, ehhez a munkaférfiai alakulásához indítható munkák is alkalmazkodjanak. Nevezetesen sürgős munkáigra, arra, hogy az eddig szerelt laportalalok alapján a női pályaválasztás a közgazdasági, társadalmi és erkölcsi érdekek szerint irányítsa. Szükség minden kereső nő számára a helyre jutás utáni, ahol a tárgyalás és egyenlő adó köztársaságok megfelelően a kör is a legjobban megoldható.

Ehhez képest a női pályaválasztás irányítására körében a közkereső feladatok helyre elvégzési:

1. A létező női munkaadókat új munkaadókkal és újakkal birtokosítani, ill-

letve kereselmei; - 2. a gyakorlati képzés-
 ni; - 3. a női pályaválasztás és min-
 kvalifikációkban konkrét megismerési; - 4. e-
 gyéb, a női munkával kapcsolatos szociál-
 politikai feladatok, munkávédelem, min-
 képzés, lauszing, stb. megoldási. -

1.) Ami az első feladatok illeti, karánt-
 ban még az előleges adatgyűjtő min-
 tás sem végeztek alaposan el. - tisztelettel meg-
 kellem kelés állapítani, hogy mely foglalko-
 xási ágak (ipari, kézműipari és egyéb
 lauszing foglalkozások, kereskedelmi prat-
 mák, mezőgazdaság, közszolgálat, stb.)
 állanak ma is még a nők részére,
 milyen kereseti viszonyok és munkafelté-
 telek uralkodnak ott, melyek az igé-

nyelvi az előképzettség, lelti és telki be-
 pozíciók tekintetében is mi legyen a ki-
 látás az előmenetelre nézve. Kés a f-
 los alapozó munkát a gazdasági prat-
 közhöz közelebb helyezve elvégzve, az így
 nyert anyagot azután a kereseti visz-
 nyok is a munkapiac általános szem-
 meltekintésével kellene kiegyesítenie. -

A javasolt lépés azután az volna
 az új iparágaknak és egyéb foglalko-
 zási területek kifehérítésére volna, amely-
 ken a nők eddig megvető hatással jogi aka-
 dályok, előítéletek, stb. miatt keresni nem
 foglalkoztak, bár külsőre tekintettel a há-
 ború által okozott és a háború utáni
 még inkább növekvő (életteljes, sokkcau-

lak póllása, stb.) eltolódásokra, a garba-
 páji kilátások kézikre kedverőek. Egy
 példaul az eddigi harai és külföldi la-
 parlatatok alapján, különösen a kövef-
 kerő hírnüves mestereiket lehetne a
 híselebbi vizsgálata körébe vonni: prabó,
 kalapos, fehérneművarró, finom meclau-
 kus, látózerén, tönyökötő, fényképező, fo-
 ráz, díszítő, ékezerén, órák, stb. Olyan
 kelleve állapítani az is, hogy minő jogi és
 lényeges (praktikus, stb.) akadályok azok,
 amelyek a nőket, minő lausmókuaak
 és alkalmazottakat lefoglalásánál, de
 különösen mállósulásiánál egyéb gyalgá-
 kon is (fényképezés, vargusola, ipar,
 probárák, műszaki rajolás, kertészet,

szociális pályák) eddig megakadályozták. A kézműipari szakmák mellett vizsgál-
 latot igényelne kelletne lenni az is, hogy
 melyek azok a bizonyos fokig előke-
 zetséges ipari gyári munkák (vas-
 és fémműipar, gépgyártás, villamosipar, mű-
 vési szakmatalapgyártás, stb.), amelyek-
 re a közel nagyobb mértékben kellene a jö-
 vőben borsálani. -

2.) Külön feladat a megállapítandó
 prioritásainak megfelelő gyakorlati inté-
 zmények szervezési közeleghorás és ib-
 tetve az illetékes helyi hatóságok útján,
 részben kiegészítően és a kísérlet kedvé-
 értől társadalmai szervezések megalap-
 lása. Az előbbi felülről fordos lenne

a továbbképzés, illetve továbbképzés költségei
 kiterjedésük a képzés céljaira is ezen al-
 tálatás praxerű képzés. Külön tovább-
 képzés oktatásra van szükség a tanulók
 és nem tanulók iparoktatásának, a
 kereskedelmi - külön az üzleti és külön
 az irodai alkalmazottak - és végül a
 háztartási alkalmazottak képzésére.

3.) A női munkaerők nagy praxero-
 dára a közbizalom és utcai praxer-
 ségükkel kézik a női foglalkoztatási
 laudaciós és a munkaközvetítés praxer-
 vetésének lehető közzétételének képzését. Ez
 így lesz lehetővé az egyes munkapi-
 ácsok állásinterjú praxerű, a munkas-
 möknek odainyitani, ahol szükség

van szükség és ott a nélkülözhetetlen
 odaüdvözlettel és a megokolatlan város
 barátságától megórn. - Kétkülsőhetet-
 len lesz a jó munkakörvetítő a kere-
 pteülsőülsővel való gondoskodás terén is,
 csak ezzel a praxissal lehet a nők munka-
 körvetítés ellenőrzési és a munkára való
 készségét tereszkülső. - Ellenben eset-
 ben nagy anyagi káros érvel a révén
 a törsülsővel; erkölcsi terén is kedve-
 zőtlen jelenséget művelésülső. A
 női munkakörvetítésnél fokozott mé-
 rékben van szükség individualis meg-
 ítélésre, süxetes tanulmányokra. A tanul-
 lásiak nőb nagy tömegülső rendelkezé-
 meg kell ítélni, hogy testi alkalmasságuk,

családi viszonyait, lakásuk, neigebbi
kerékességeik stb. alapján minő munká-
kára beugathatóságtól. Ők igen csak
„munkát” keresnek. Csupán a tanulók
és bizonyos munkanemben beállt nő-
knek nincs szükség előzetes munka-
ügyi tanulmányára.

A fentebb ismertetett szociálpolitikai
követelmények alapján fontosabb a jövő
szociális és gazdasági haladásának szem-
pontjából, de még kétségessébbek kell
laxlanunk azokban a kérdésekben, melyek
az egyes foglalkozási ágakban már
elhelyeskevték nők viszonyaira utá-
gítanak rá, s főképp a női ipari
munka terén tárnak fel nagyjele-

lőcsigü felavatások. Ezek között előren-
dű helyet foglal el a nők munkairoja-
nek, másrészt a nők éjjeli munká-
jainak kérdése.

A kapitalista gazdasági rend kálán-
ul mélyebbre ható változásokat idézett
elő a nő, mint a férfi életében egy-
perültb gazdasági viszonyok közt a nő,
ha végre is ipari munkát - ékve itt
ez alatt anyagotnak fel- és dolgo-
zását, háztartási és fogarlati cikkek-
nek előállítását - csak háztartási
körében végezle azt és a háztartás
körébe elő, az ipari munka körök-
sében az alsó és felsőbb osztályok
női közt nem volt lényegbeli különbség,

azok egyaránt csak saját hárlatai-
 sük működtetésének felelősére dolgoztat.
 A kapitalisták fejlődés folyamán arm-
 ban a tömegtermelésre dolgozó ipar is
 pedig részben a háziipar, részben, ki-
 lönösen később, a gyáripar alapjában,
 fokozt-fokozta inkább kötötté került az
 asszonyokra, természetesen előszörban
 az alább osztályok asszonyaira is. —
 Sőt ezé részben itt a fejlődés folyamán-
 lával nagyon kötetés, okaimat
 részletezésé. Például szempontjából
 elég annak a ténynek megállapí-
 tása, hogy az ipari munkásoknak
 számára a gyarmatok aránylag
 még nagyobb a férfi munkásokénál,

sző ruákat egyes iparágak, melyek egyenesen női munkacsoportra rendezkedtek be.

Azokban a nők is vele együtt a gyermekek bevonására az iparba rendszeres veszésüket hozott az alábbi osztályokra is ezek révén az egész társadalomra. Ha az állami beavatkozás kiadó; individualizáltság társadalom-gazdasági rend mellett, jelen kisvákuum-pótlás jutott osztály-revűl a férfi munkásságnak, méreteiben és hatásaiiban még rettentesebb volt az a belső, melynek munkások és munkásgyermekek voltak áldozatai. Bizonyos, hogy a munkás-

nő és minikésgyermek porca különösen egyes iparágakban, az iparújság és egyes alakrajai körében ma sem épen irigylésreméltó.

Eltekintve attól, hogy a nőnek képviselőválasztása a valóságban, az erkölcsre, a jövő nemzedék fejlődésére és így az egyes társadalmi és állami életre oly veszélyes, melyek pusztán elűlésekből levő reménytelenség támaszkodva hosszú ideig nem veheték kiellenül a közjő gyakorlati életkei mellett igazodó kivételphorás, a kapartalal azt bizonyítja, hogy gazdasági helyzetének inszegy útján való megjavítását a nőfő városi hű

utópia.

Arb bizonyítja ugyanis a kapar-
latat, hogy a mi az inszegelynek egy-
ben fegyvere lehetne, szervezete a
női munkásság, részben magánat
a nőnek, részben az általános
munkának szervezeteié fölé, egy-
általánú nem, vagy a cétl bekint-
re, csak elemjéző mértékben képes.
Alakítottak is alakultak is folyton
munkásság-szervezetek, de ezek élet-
sarlama rendezettség igye kövid, is ha
szervezeti alkalmában részét a mun-
kásság, arb köztudni a férfimunká-
sok szervezete nyújtja neki. Aként
van ez így? Ipari életkéntre attól,

hogy a nő, amig fiatal, még nem, a ko-
 rakorán kibontakozott kapitalista
 társadalmi rendszer is fejhermenésre és
 arra számít, hogy az ipari mun-
 kával való foglalkozás hiányozni-
 sége csak átmeneti állapot neki,
 később pedig, mint családanya,
 ha a bérnyújtás foglalkozást követően,
 marlykára is lép, csak egy család-
 jduak a környezet biztosítása. A nő
 kümben is alkalmasodó, kürel-
 mes, igénytelen, nélkülözni a forrasat-
 mi jellemű, és a család érveke-
 ni tud az ország érveinek felfo-
 gátóra, ami pedig a kereskedés-
 nek főfeltétele, nem képes.

ketőből eltekintve is azonban, a nő
munkája többnyire nem lauilty mün-
ka, vagy ha az is, nem öszponlósitott
telepken, hanem otthon végső munká;
preverkedése ugyanoly nehéz ~~kezes~~ eszegek-
be ütközik tehát, mint általában a
nem lauilty iszotthon-munkásoké. - A
férfimunkások preveretéhez való prób-
lakozás pedig, még ha van is ilyen
a kérdéses gyakorlatban, annak poli-
tikájában rejltől okokból sok esetben
szüntén nehézsejgekbe ütközik.

A munkafeltételekért vívott harc-
ban - amennyiben a munkaadó utalás
szálatalán pró' lehet harcra - a nő
tehát egyesül áll. Piszont azonban azt,

hogy a nő az ipari munkában ne legyen a végtételig kizárható, az erkölcsi szemponton kívül a család-
nak, a neurózisnak, a neurózis na-
gyonsodásának s így magának a xi-
parnak éveké is kőveteli. -

Hissen a nő fizikai munkabi-
rána általában sokkal jobbat-
rothabb a férfiaké is az iparban
felkészített munkán kívül csak nehe-
zebb a háztartás, a gyermek gon-
dorátának, nevelésének munkájais.
A háztartás is végtel-
működés az ipari munka utó-
nak a legnépszerűbb háziak kielé-
ző korszakában is kielé-
ző korszakában is kielé-

pedig hát a munkásság orvoslásának
nyávanat hárlarlati munkája sem
sarlodik a legkínnyebbek köré. Hogy
a munkával való ez a lecsigázás
csak annak a feladatának konstatára
biztalaníték, melyet a fajfejedelmis kö-
rűb a kereséssel követelhet meg a nő-
től, az keresésetes. És így a min-
kában elcsigázott nőnek a sarjave-
ka is csak korcs és sátnya lehet
- nem próbna arról, hogy a mai min-
kás életének egyetlen megújító pont-
ját, családvi életét is feloldja az a
rend, mely a szorongást elvonja a csalá-
dól, az otthona körül reá hársuló
feladatoktól. Pedig mi várható a

család, az otthon nélküli munkás-
sók, arra felelősek vagyuk a munká-
sok, kik főleg a családi munká-
sok köré találják meg az egyszerű-
ségeket és főleg a családi nők köré
a legkérelmezőbb, problémás kérdése-
ket.

Amint látjuk, már ezeknél a
preponoknál is erősen bejártuk
a nők ipari munkájukat nevére
az erkölcs, a család, a társadalom,
a nemzeti jók érdekét mellett ma-
gának az iparukat érdekét. De be-
jártuk az iparukat érdekét más
preponokból is. Ahogyan a munká-
sók köré természetesen mániákus-
sok.

gálódás tárgyára is kették, minden-
hol megállapították azt, hogy a per-
selenül hosszú munkaidő beállítása-
val növekszik a munka intenzitása
és a munkások és a fokozódó intenzitása
nemcsak egészségrossza a munkaidő
beállítását, hanem a hosszabb
munkaidővel szemben egyenesen me-
gcsökken a munkaterjedés. De a munkaidő
beállítása immárában is per-
selenül hat korábbá a technika fej-
lődésére, ami pedig hogy mit jelent
a produktivitás szempontjából, azt é-
lénkű megvilágítja a német bírósé-
gi gyűlésnek épen a munkások munkaidőjével
foglalkozó bíróságában.

1908-ban felmúlított az a tény, hogy 1882-től 1895-ig, mielőtt a munkaidő le-
rálott, a munkafogartás a német
birodalomban 93 %-kal, a munkások
práma azonban csak 30 %-kal, a
produktivitás tehát 50 %-kal emelkedett.

A harc, mely az iparban alkalmu-
sok munkaidejének kímélti be-
állítására, illetve megállapítására körül-
folyt, nem volt könnyű. A munka-
körü versenyre való tekintetek is soká-
ig akadályozták a jobb felátás ál-
tal sürgetett megoldást, az álla-
munka legtöbbje versenyhátránytól vár-
ta, hogy tegyék meg saját iparukkal
nemben a kezdő lépéseket. Az embe-

ri haladás nevében annál nagyobb
elismerés~~s~~ illeti még hát azoknak az
államoknak, melyek a lépéselőre nem
riadnak vissza: első helyen Nagy-Bri-
tanniának, mely először próbálta
a női munkaidéjét; mellette Fran-
ciaország, hol szintén korán talál-
koztunk már egy iránymű kísérletet-
kelés Irájjal, melyek egyes kanton-
jai már a hátramos években, mielőtt
a törvény pedig már 1877-ben meg-
állapították a női, sőt az utóbb em-
lített érvben hozott törvényi törvény is
pedig először az individualizmus
és kapitalisztikus keretekben működés
uralma óta, a férfimunkások napi

munkaidejének maximumát is.

Főleg szerep jutott azután annak az ellenérőnek is, hogy maguknak a munkásoknak érdeke tiltja a napi munkaidőnek túlságos terjedését, mert, mondhat, a terjedésnek előrelőhető következményeképpen munkások egyáltalán nem jutnak napi foglalkozásuk. Rönnyen vérték ezzel az érveléssel az államok, melyek neure való tekintet nélkül állapították meg túlságosan a napi munkaidőnek maximumát. Azok az államok is, melyekben a munkaidőnek maximumát a munkaszabály-szerződések terjedésével mind vélelőbb.

körökben megállapították már maga-
az érdekesség. De nem akarták
megvárni sem az a bizonytalan ál-
talánosításon kifejezett aggodály a nők
munkaidejének szabályozását. Traumat
nyugvnis iparágal, melyek nem néltü-
lözhetik a női munkát, melyekben
a munka az az által igényelt
sajátlagos kizártséguib, vagy írás-
vel fogva csakis nők által végezhető.
Jámiitástól kell továbbá venni, hogy ha
a nő munkaideje esetleg rövidebb is
a férfiuál, viszont fizetése is alacro-
nyabb, és végül azt a már említett
poccupontot, hogy a munka foglalkozá-
gának biztosítása szempontjából is elő-

mjos a bérésből, igénytelenebb női munkaerőnek alkalmazása: mind oly szempont, mely munkaidéjének lenyújtása esetében is egyenesen kizárja, vagy legalább is igen megfontolandóvá teszi a nőnek férfival való helyettesítést.

Sőtmi való exekből, hogy minden helyes érv a nők munkaidéjének szabályozása mellett szól, ellene egy sem. Mivel pedig e réteg maguknál a munkásoknak, vagy a munkaadóknál perverzkevése útján elérni nem lehet, mert a munkások perverzse lehetetlenek, a munkaadók perverzkevése pedig, amennyiben az le-

hétvéges is volt, e cél szempontjából fele-
teltelemek biztositás, a felelőző vagy
évidetekre való tekintettel innagyából ad-
na lett ezzel a kivételről a beavatko-
zásnak szükségje. -

A szempontból új korra közt megítél
meg az ipartan alkalmasított nők
éjjeli munkájának tilalma iránt az
1906 évi szeptember hó 26-án Bern-
ben kötött nemzetközi egyezmény.

Ausztriában, Franciaországban, Nagy-
Lamicián, Svájcalföldön, a Németbiro-
dalmon, Olaszországban és Svájcban ki-
vétel, melyek a nők éjjeli foglalkozá-
sát már azelőtt is eltiltották, csak-
lakoznak az egyezményhez hasonlókkal

együtt Belgium, Dánia, Luxemburg, Por-
tugália, Spanyolország és Svédország
is, minnek következtében az egyezmény
kelteléseiről, 1911 évi január hó 1.-ig,
az utóbb jelzett államok is tartoztak
a nőh. éjjeli foglalkoztatásról törvény-
nyel ellátani. -

A bemi egyezmény nagy socialpo-
litikai hatása egész életében a-
lly becserülhető meg eléggé. Kém próba
árrol a jövőre nézve lélekemelő ki-
látást nyújtó tényről, hogy az eu-
rópai államok az egyezményvel kü-
röztették ki döntő a nevezetkői ves-
seynel a socialpolitikai alkotó-
pokra eddig még mindig csak a -

kadályozó szempontjait, tehát államok
közül mely az az eredmény a min-
kémény-vel szemben nagy eredmények. Függe-
lembe kell továbbá venni, hogy a nők éj-
jeli munkavégzésének megállapí-
tásával követően adva van, mely ha
az államok kifejezetten nem áb-
lakítanak is mely - meggyőződésemek
szerint azonban mely fogják az
állapítani, mert a beírt eredmény
konstrukciója arra ismétlődik - a nők
máskor foglalkoztatásukat maximuma
is. - Azaz, hogy a beírt eredmény el-
mél állítja fel, miszerint a min-
kémények egyfolyában legalább tízen-
egy órai éjjeli pihenőt kell engedni,

körvetre megállapítja azt is, hogy a nők napi foglalkoztatásának ideje, a munkaköri prüneteket is belezámultra, lényegesen drámaib több nem lehet. Kézvetlen ex is elég, hiszen tapasztalat szerint a proidpolitika is egyre acotnak a nagy ember alkotásonak, melyek tekintetében, ha egyes megindultak, nincs több megállás. Rikálásaitan maga a berui experimentum is igazolható az. Révészelen ugyanis, hogy a nők maximális munkaidőjének megállapítása tekintetében van a férfimunkások munkaidője is. — Ha nem állapítja meg azt a körvny, maga

az élet kétségtelen arca a nők min-
kaioldjához igazítani. Azoktalan az
üzemekben, melyekben nők és férfiak
együtt foglalkoznak, a férfiak fog-
lalkoztatási ideje alig lehet hosszabb
a nőkéénél. De kétségtelen továbbá az is,
hogy a férfimunkások egyik kategóri-
ájával mintaképe befolyásolja a
többiekét is; a munkaidő praxissal
az egyik vonalon feltétlenül maga
után vonja a másikat praxissal a
másikon is. - Ezen azért van is lo-
gika azoknak az államoknak az
eljárásában, melyek a napi min-
kaidő maximumonak megállá-
sításával, nem praxissal a

nőkre, hanem a törvény ebbeli rendelkezéséből kiterjesztik a férfiakra is. —
Ezen fontos kihatalana korábbá a termi
egyesületek, hogy míg egyes állá-
munka törvényei a munkaidő meg-
állapításában megítélték védelmet a
gyári munkásokra vonatkozóan, a
termi egyesületek a gyári minden e-
gyéb ismeretlenek mellőzésével kiter-
jeszti hatályát minden oly iparab-
lakatra, melyben a munkások töb-
bét alkalmazzák. —

Kazánban az egyesületek be-
tegyék 1908: LIII. l. c. végrehajtásaképen
az 1911: XLX. l. c. rendelkezés, hogy a munká-
seregekben a több munkást foglalkos-

haló bányá- és iparüzemek (bizonyos kör-
telektől eltekintve) a nők, napi munká-
juk befejezése után, egyházasoknál legalább
is II. óráig (vagy 10 órából reggel 5 óráig) ter-
jedő pihenő idő biztosítását.*

Kevesen szünetelen az emberek fejlődésé-
re azokat a kísérleteket, melyeket maguk
a nők indítottak a bennük végrehajtott
szünetes és éjszakai munkákkal az exper-
imentum ellen indított harcukat általában
maximálisan.

De még ott, ahol a kísérletek az exper-
imentum ellen a leghevesebb volt, tudni-
illik Svédországban, ott sem sikerült a
nőknek annak becsületesen vég-
rehozni.

*L. Márffy Idegkísérletek 369. l.

leg véglegesen megszátolui.

Az az elleuses, amelyben a nők a munkásnőkre vonatkozó szociálpolitikai javaslatokkal és kérésekkel az idén júni 1906. évi berlini egyezményekkel szemben kifejtették, némileg cizhető is. Összefügg az mindenekelőtt a nőknek a férfiakkal való egyenlőségre irányuló törekvésszel. Az a különös védelem, amelyben a törvényhozás őket részesíteni kívánja, seíli értéketükkel szemben is inkább, mert az úgynevezett védett munkások csoportjában találjuk nemcsak őket és a fiatalkorúakat, hanem a legnagyobb mértékben gyámolításra szoruló és

nem elég saját elhatározóképeséggel
bíró kategóriába sorolást látnak
ebben. Krösen ragasztóknak akkor
az eloken, hogy felvett ember, legyen
az férfi, vagy nő, munkája érté-
kesítésnek a prabaddajában, nem
korlatolható módon. Márésszóló tény-
leg nem is lehet kétségbevonni azt, hogy
a nők kereseti viszonyait is verseny-
képességet a munkapiacra az ilyen-
kérdések valóban ráutáratólag
befolyásolják. Korlatolják ma az azok
az intézkedések, amelyek nagyobb
állapítják meg a nőkre vonatkozó-
lag a védett csoportba tartozás kor-
látait, amelyek közül idején bizo-

nyos időpontra kitéltjék őket a nem-
kából és korátólja még jobban az az
intézkedés, amely őket az éjjeli mun-
kától eltöltja. És felhangzik az a
mindenesetre komoly megfontolást é-
szelő kérdés, hogy jobb-e, ha a több szá-
zadosok, munkakeptelen apát, anyát
és testvéreket elhárító nő, vagy rezszes
férfi mellett a gyermekeiről való gondos-
kodásra utalt anya a munkától é-
szorult, vagy pedig az előnyös, ha in-
kább az egyénre nézve bár bizonyos
rezszyket magában rejtő, de még
is övének kegyret biztosító min-
kált végez. Hallunk álhumanitás-
musról beszélni, amely látványos ted-

német feláltozása az ily nő kereső-
képességét is amely egy újabban tör-
sült hasonlat szerint épp olyan, mint-
hogyha a kolbuz kezéből kicsavarandó
a száraz kegyelet, mint vajnáljuk
öt, hogy csak ilyet lehet. Sőt nem hiá-
nyoznak gyarmisítók sem, ame-
lyek egyenesen azáltal vádolják az
ily törekvéseket, hogy azok mögött
egyenes roszindulat lappang, t. i.
a férfiaknak azon törekvése, hogy
a nőket egyes iparágakból, vagy
legalább is azoknak a jobban fizet-
ett kereseti alkalmából kiszorít-
sák és így ezeket maguk számára
megszeressék. —

Maár ezekből is láthatjuk, hogy
bár kétségkívül a premeditáció felebre-
dele is erősen körrejelzik a felhozott
érvet meggyőztetésében, és bár ezeket
az érveket inkább a munkásszerző-
kől kárhozó női premeditációk és pró-
vékhozatalok hozták fel, mégis nem olyan
egyértelmű a kérdés, hogy ezen érvek
meggyőztetése mellett helyes belki-
ismeretességgel a munkásszerzők
ezen álláspontját feltétlenül kérvényre-
hozhatjuk. Nézzük éppen azért hip-
pokratán a kérdést és vizsgáljuk meg,
hogy mi az igazság és mi a kérdés,
ami ezen érvekben rejlik? Van-e
mindentekelőtt a nők okos praxi-

Közi, ha a közeleghorás különleges
alkalomban készülti és nem a kárja
elfogatni a növények azt az álláspon-
tját, amely szerint az egyetlen jó
növénydelem az anyagáigi védelem és
biztosítás. —

Bármennyire hűve is legyen valaki
a kétféle új elhatározás, akár szervezeti e-
gyesületi küldetésnek, a szervezeti alap-
vető különbségeit a női és a férfi or-
ganizmus között feltétlenül el kell
ismernie. Ebből az utóbbi természetesen
inkább adódik az, hogy különböző el-
bárást igényelnek azok mindazon
munkálatoknál kérelem, ahol az a kü-
lönbség számbanvetően érinteti a hatását.

Hogy a női praxisek az ipari munká-
nal szemben kevesebb ellenálló képessé-
get fejt ki, az nemcsak általános problé-
ma, hanem tényekkel is bebizonyítható.

De ha általánosságban is tesszük fel
a kérdést, hogy jogos lehet-e egy felnőt-
t munkásmunka a munkaszervezés köte-
peiről való kivételése, akkor is a tények
mai ismerete mellett alig képzelhetünk
más józan feleletet, mint azt, hogy
nemcsak jogos, de egyenesen szükséges
is. Hiszen mi az egész szociálpolitika
ma, mint a praxisei szabvány kö-
tvetése? Miért-e a felnőtt férfi is
más irányban a mai szociálpoliti-
kai körvonalak által kivételése, a-

mindön new szabad p. o. szabályok dol-
gozása, bizonyos részleges üzemekben
csak meghatározott feltételek mellett vé-
gezhető munkáját, keresményének egy
részét pedig a munkásbiztosítás célja-
ira fordítani köteles, stb. Az, hogy a fel-
növe munkáját szabadráépítésben korlá-
tozni new szabad, minden ízében min-
kaadó érv és minth ilyen jelentőséggel
Angliában a XIX. század elején a man-
chesteri szénkorában, amindön ezzel elar-
tató az egyik politikai úton az elejét venni.
A józan megfontolás azonban egybeesett keltet,
hogy juttassa azt a meggyőződést, hogy min-
kaadó és munkás oly egyenlőtlen fegyve-
reltel állanak a munka-feltételek megállá-

pályára vonatkozó kiadvélemben egyarával szemben,
hogy az államiakat a munkás segélyezésé kell si-
tálni, ami pedig szabaddrágáimat a korlátozása
nélkül nem lehetséges. Elsőleg tehát nevezet
a gyermekök és fiataloknál munkások, hanem
a felnőtt munkások is, férfiak és nők, mint
a nők, munkájuk értékelésük a szabad-
drágában nevezet korlátozhatók, hanem
bizonyos esetekben korlátozandók is.

Érdekelt vagyok az érvelés, hogy a nők
alkaradatok ellenére erre a védelemre nem
kegyelmezhetők, alig vehetjük komolyan. A
fenniekből kétségkívül kétségek nincsenek, hogy
nevezet az ő érdeküköb van itt szó, ha-
nem államiak sűrűn érdekeik, tekintet-
pük akára általánosan a nőkre és

gyermekekre gyakorolt hatását, akár pedig
 a nemzet és nemzetiség az államban, politikai
 hatáskörben. Ezekkel az államban
 a idekötés mellett bármennyire kiegészít
 is javulhat, annak döntő jelentőségét nem
 tulajdoníthatjuk.

Beigyelekedés azoknál az érdekek, amelyek
 a felhatalmazás, komoly jelentőségű csak kettő-
 nek lehet tulajdoníthatni. Az első az, hogy
 az éjeli munkától való eltiltás kettő-
 részről a nők keresztet kedvesebbé fogja
 befolyásolni. Másodszor, elvárható a
 arra vonatkozólag mindezt, hogy mily mé-
 réskor protokoll az bevezetésre, de hogy
 az, mint követlen követelmény helyen-
 kívül el nem maradhat, az kettő-
 részről.

egyres iparágokban meg fog történni; hogy a
jól fizetett éjjeli munkásokra munkaórákért
járó kereset elfog maradni és hogy az éjjeli
munkából kivontak és nagyobb számban
mappali munkát kereső nők a nagyobb
kiutalás folytán kisebb térz fogvaak kapni.
Közül kémben aromban az iparágakban,
melyekben nem pótolhatják a férfimeinál-
val a női munkát, melyekben épp ezért
a mappali územ kiterjedése fog bekövet-
kezni; a munkánők indult kereset és
növekedni fog. - A beleszálítás a mellett,
hogy a nők éjjeli munkájukat a tilal-
mat követő, nem oldandósulhat, mert a
szalád piromalámat az esetbe elöre-
látthatóság társítottai fogja lassankint

a nőket azért a vesztéséért, amelyek kör-
vetlenül szenvedtek.

A második és pedig súlyosabb érv, amely
a nők éjjeli munkájának az eltiltására
nal kapcsolhatóan gondos megfontolást kíván,
az, hogy a általában egyes iparágaktól kelje-
sen ki fogja szüntetni a nőket és így
vagy a zoológusok mellett és egyéb emberek mellett
dolgozó otthoni ipar, vagy pedig más nem
kívánatos kereseti ágak kárjaival fogja
őket kergetni.

Közelebbről tekintve azonban azt az ér-
velést, nem kerülheti el figyelmünket min-
degyikét az, hogy nem minden iparág-
nál a tekintetben egyenlő helyzetben.
Nem minden iparágunkat a praxis, amelyeket

a titolom diacára az éjjeli munka-
nak a foglalkoztatása végett drágább
férfimunkásokat alkalmaztak, - nem
különösen azaz. számos iparágra,
amelyek az a rendelkezés egyáltalánban
az éjjeli munka abbahagyására indí-
tott. Az, hogy az egyes munkások az ipari ü-
zemekben nőket, vagy férfiakat alkalmaz-
mányok, csak kevésbé függ attól, pra-
bad-e őket éjjel is foglalkoztatni.

Ha mindezeket megfontoljuk, akkor
valóban nagyon elvont az egész az az
érv, hogy előnyösebb a nőkre nézve, ha, bár
egyszerűségeket kettőszázas hátrányos felté-
telek között, őket dolgozni engedjük,
mint az, ha munkájuk eladása körül

matadrágban őket korlátozzuk. Merőz a keresetnek a meg rövidülése, a munkás hárdarlatáiban ex által sokozott kida-
nyok keletkezése és épen a nőknek az ipari foglalkozásból való kiszorítása olyan spontánus és inkább átmeneti jelenségnek lesznek, amelyek a kidaat képerik egy oly országba való átmenetelre, amelyben a nő neki megfelelőbb feltételek kö-
zött ugyanígy meg fogja keresetét találni az ipar terén, mint ahogy azt meg-
hatálta eddig. -

Kikerésünk befejezése képen reá kell mikatmink még egy, a női munka szempontjából jelentős repletkezőre, a há-
ri seledek ügyre. -

A kérem a célszerű reform első követelménye volna, hogy a szelvényt is bele kell kapcsolni az általános intézményekbe. A munkakörrelítés feladatát feltétlenül kell venni a gyakori állás-változtatásban előkelet magánkörrelítendő kézből és azt hatósági intézményre kell bízni. Az a hatósági szelvénytől az abban gyakorlati lépés kell, hogy legyen az általános munkakörrelítésnek. Felkötés a női munkapiacra nézve, már említett előfordulása, ez is a munkafeltételek, nevezetesen a munkabérek és egyéb körülmények tisztázása irántában határoz. A szelvénytől a hatóság ugyanazon gyakorlati feladat

és technika szerint fogyna, mint a munkakörvetésnek egyéb ágai. A női munkakörvetésnek, lehetőségek a női munkáing területét a munka egészében kell áttekinteni. - A káplartási munkát iparkodni kell lehetőségek a szakmunka fokozása mellett és ehhez képest olyan káplartási alkalmakot kell képzés útján megteremtetni, amelyek a külföldön részben bevezetésével kapcsolatos egy éves iskolákban, részben sőt laupolyanokon folynak.

Párbeszámok, népszerűsítő munkát fejlesztésben részben pedig szociális terén legkevésbé sem elhanyagolható. a női munkáing problémái immár nálunk is erőteljes, országos szociálpolitikai aktív és szervezettek tárgyát képezik.

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR
13264 (93) gyarapodási napló 2011